

Holland Festival III
De Doelen, 20.15 uur
Woensdag 30 juni 1971

71/31

Rotterdams Philharmonisch Orkest

Dirigent: Jean Fournet

Solisten: Olga Szönyi, mezzo-sopraan
András Faragó, bas

Alphons Diepenbrock Ouverture „De Vogels“ (1917)
1862 - 1921

Franz Schubert Symfonie nr. 4 in c,
1797 - 1828 „Tragische“, D.417 (1816)

Adagio molto - allegro vivace

Andante

Menuetto: allegro vivace

Allegro

PAUZE

Béla Bartók
1881 - 1945

Hertog Blauwbaards Burcht,
opus 11 (1911)

Jean Fournet werd in 1913 geboren te Rouaan waar hij van zijn vader, directeur van een muziekschool ter plaatse, fluit- en pianolessen ontving. Later studeerde hij aan het Parijse conservatorium fluit en orkest-directie onder leiding van Philippe Gaubert. Na korte tijd als orkestfluitist werkzaam te zijn geweest en incidenteel in de provincie ervaring als opera- en orkest-dirigent te hebben opgedaan aanvaardde hij een benoeming als dirigent bij de Franse radio, waarmee de richting van zijn muzikale loopbaan definitief was bepaald.

Succesvolle gastdirecties in Parijs leidden tot zijn aanstelling tot muziekdirecteur van de Opéra-Comique en leraar orkest-directie aan de Ecole Normale de Musique, functies die hij respectievelijk in 1956 en 1962 opgaf om zich geheel te kunnen wijden aan zijn zich snel uitbreidende internationale carrière waarin Nederland een belangrijke rol zou gaan vervullen. Reeds in 1961 werd hij vaste dirigent van het Radio Filharmonisch Orkest en sinds 1966 leidt hij ook de jaarlijkse dirigentencursus van de N.O.S. In 1968 benoemde het Rotterdams Philharmonisch Orkest hem tot dirigent en artistiek leider.

Als gastdirigent trad Jean Fournet op in vrijwel geheel Europa, in de Verenigde Staten, Japan en Zuid-Amerika.

Vele van zijn vertolkingen zijn ook op de grammofoonplaat vastgelegd en diverse malen viel hem een Grand Prix du Disque ten deel. Het R.Ph.O. maakte onder zijn leiding platen met werken van Lalo, Dukas, Debussy, Bizet en Beethoven (8e en 9e symfonie).

Alphons Diepenbrock: Overture „De Vogels”

In zijn prachtige studie „Leven en werken van Alphons Diepenbrock” heeft Balthazar Verhagen, een intiem vriend van de componist, ons in zijn fijne, echt humanistische schrijftrant bericht, hoe de muziek bij „De Vogels” ontstond: „Voor een opvoering der Amsterdamse gymnasiasten componeerde hij in 1917 die prachtige natuurmuziek bij Aristophanes’ komedie „De Vogels”. Deze muziek ontstond geheel te Laren in het Gooi, waar hij een zomerhuisje bezat. Daar, in de stilte van heide en bossen, waar hij, op zijn rug liggende, luisterde naar het honderdvoudig lied der vogels en mijmerde in de aanschouwing van voor de zomerhemel wiegelende boomtoppen, terwijl hij de lyriek van de grote Griekse dichter in zich opnam (want hij componeerde steeds zijn werken bij de oorspronkelijke teksten, niet bij vertalingen), zo beleefde hij het verruimende geluk dier beide Atheners, die de politiek hunner stad moede, naar de natuur vluchtten om er met de vogels in vrijheid te leven. En zo ontstond deze religieuze natuurmuziek, vol vogelgejuich, nachtegaalgekwel, windgesuis, vol schemeringen en luchtintelingen, doortrokken van de Attische geestigheid waarin de geest van de oude satiricus voor het eerst de hem waardige moderne interpretatie heeft gevonden - een partituur, die haar zeer enige plaats in de muziekliteratuur inneemt.”

De inhoud van het werk is in het kort als volgt:

Twee Atheners, Euelpides en Peisteraios, ontvluchten het politieke gekonkel van hun vaderstad Athene en zoeken een oord, waar niet wordt gekrakeeld. Zij belanden in het rijk der vogels, waar Tereus, de Hop, heerst. Euelpides schildert hem het land zijner wensen. De Hop noemt hem verschillende steden, doch Euelpides heeft op elk daarvan hevige critiek. Eindelijk vraagt hij naar de toestanden in het Rijk der vogels en wanneer hem die heel geschikt lijken, stelt hij de Hop voor, dat de vogels een stad zullen bouwen. Koning Hop is er best voor te vinden en besluit direct de vogels voor een beraadslaging bij elkaar te roepen. Hij wekt de nachtegaal met een lied, dat tot een der beste gedichten van de Griekse poëzie behoort. Begin en einde van de ouverture schilderen de hoofdmomenten uit dit blijspel, in het midden vertolkt de fluit het lied van de nachtegaal.

Franz Schubert: Vierde symfonie

In de 19e eeuw zijn diverse symfonieën al dan niet door de componist zelf van een bijnaam voorzien. Een greep: Eroica, Pastorale (Beethoven) - Schotse, Italiaanse, Reformatie (Mendelssohn) - Frühling, Rheinische (Schumann) - Pastorale (Brahms) - Uit de nieuwe wereld (Dvorák) - Pathétique (Tsjaikowski) - Romantische (Bruckner). Over het algemeen zinvolle en duidelijke titels, die in meer of mindere mate aanspreken en als verschijnsel op één lijn staan met Linzer, Prager, Jupiter (Mozart) en De klok, De beer, De jacht (Haydn). Met dit verschil echter, dat men in de 18e eeuw, althans in dit opzicht aanmerkelijk neutraler (Mozart) en naïever (Haydn) te werk is gegaan.

Ook bij Schubert (1797 - 1828) treft men namen aan: „Onvoltooid“ (8e symfonie) en „Tragische“ (4e). Anders dan alle hierboven genoemde titels, spreken juist deze twee sterk tot de verbeelding. Meer nog, tot nogal vergaande fantasieën hebben zij soms aanleiding gegeven. Ten onrechte. Om misverstanden te voorkomen: in tegenstelling tot de gebruikelijke vier delen heeft Schuberts Achtste er slechts twee (die qua schoonheid volmaakt voltooid zijn!). Vandaar. Waarom hij de resterende delen niet heeft geschreven - hij noteerde nog negen maten van het scherzo - is een andere vraag. In ieder geval niet omdat plotseling de pen „aan 's meesters krachteloos geworden vingers“ zou zijn ontvallen. Na de „Onvoltooid“ componeerde Schubert immers nog twee symfonieën en een behoorlijk aantal andere (kamermuziek) werken.

Heel wat gecompliceerder ligt het met de naam „Tragische“. Een duister woord, om meer dan één reden. Men zou onder invloed van deze bijnaam geneigd zijn, Schuberts Vierde als een verklanking van zijn alom bekende levenstragiek te beschouwen. Niets is echter minder waar dan dat. Deze symfonie is in wezen zelfs een ontragisch werk, al valt er hier en daar zo men wil een licht-dramatische onderstroom waar te nemen. Maar dramatiek is in meer of mindere mate voor Schuberts hele oeuvre kenmerkend, waarbij dan bovendien altijd nog sprake is van lyrische dramatiek en niet van tragische. En dan dit: als de Vierde al tragisch zou zijn, wie levert dan het woord om het inderdaad uitzichtsloze leed en de wanhopige vertwijfeling van een laat werk als b.v. zijn Strijkkwartet in C uit te drukken?

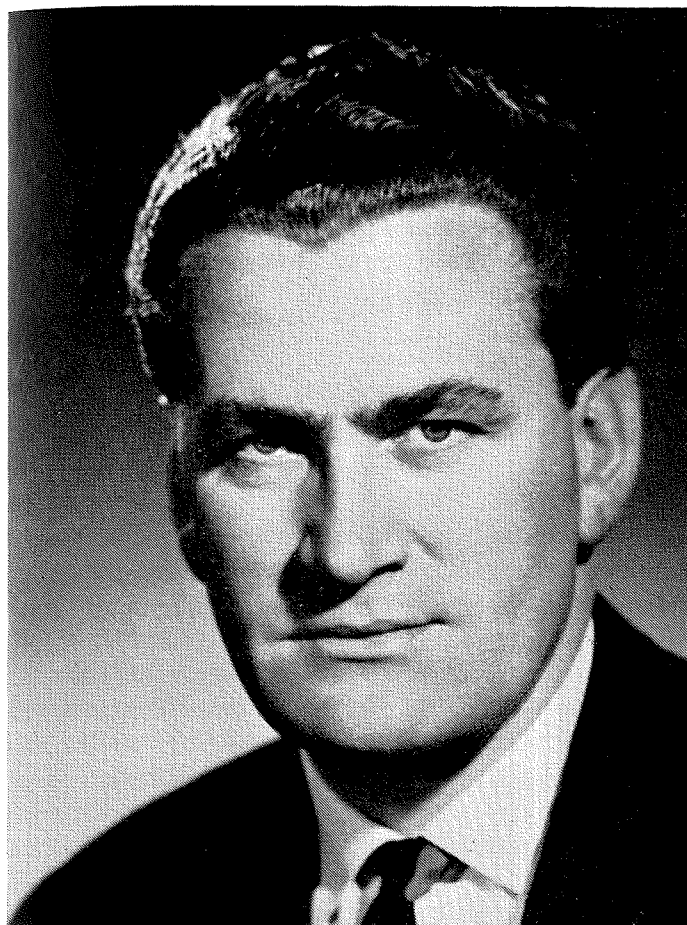
Waarom Schubert zijn Vierde tragisch heeft genoemd is in eerste instantie dan ook een duistere zaak. Zij kwam op 27 april 1816 gereed en werd waarschijnlijk nog datzelfde jaar in besloten kring uitgevoerd. De openbare première werd pas in 1849 gegeven zoals bijna al zijn symfonieën opvallend laat in de belangstelling zijn gekomen. Schubert gaf deze bijnaam vrij kort na het ontstaan van het werk. In die periode kreeg de toen 19-jarige componist twee gevoelige tegenslagen te verwerken. Op 17 april had zijn vriend Joseph von Spau Schuberts beste Goethe-liederen ter beoordeling naar de grote dichter zelf opgestuurd. Daarop is nooit enig respons gekomen. Niet minder verbitterd moet Schubert zijn geweest over zijn in deze zelfde tijd mislukte sollicitatie naar een Musikdirectorsfunctie, waarbij hij door de volslagen onbeduidende Franz Sokol werd gepasseerd. Ook kreeg hij zo langzamerhand schoon genoeg van het hulponderwijzersbaantje dat hem al vanaf 1813 van zijn zo vurig verlangde vrijheid beroofde. Bovendien begint zijn dagboek - en: welk gelukkig mens houdt een dagboek bij? - voorzover dat bewaard is gebleven op 13 juni 1816. Het is bepaald niet ondenkbaar, dat hij onder deze omstandigheden ineens, als in een opwelling boven zijn Vierde het woord „Tragische“ heeft gezet. Een werk bovendien, waarin hij voor het eerst als symfonicus een inderdaad enigszins tragisch geluid laat horen, hoe pril en mild dat ook is. Even misleidend als de bijnaam is de mineurtoonsoort van de Vierde. Begin- en slotdeel eindigen in stralend majeur, het andante staat in majeur (As) met als schaduweffect een intiem middengedeelte in mineur en het verrukkelijke menuet en trio staan ook in majeur (Es). De lichte, aan Beethoven herinnerende pathetiek van het eerste deel is ontragisch, evenals het in hoofdzaak idyllische andante, een echt „moment musical“. Het minst ontragisch is nog de finale, althans tot op de helft: daarna werkt de majeur-wending, hoe conventioneel ook, idealistisch genoeg. Enfin, luistert u zelf maar.

Rogier Starreveld

Olga Szönyi studeerde aan de Franz Liszt Academie in Boedapest. Zij maakt deel uit van de Staatsopera in dezelfde stad en werd in 1962 met de Liszt-prijs onderscheiden.

Behalve in haar geboorteland geniet zij ook grote bekendheid in verschillende operacentra van Europa. Zo zong zij o.m. in Parijs, Londen, Edinburgh, Frankfurt, Praag, Boekarest, Brussel en Moskou.

András Faragó studeerde eveneens aan de Franz Liszt Academie en is vanaf 1949 aan de Staatsopera van Boedapest verbonden, waar hij inmiddels alle grote bas/bariton-rollen zong. Daarnaast geeft hij lieder-avonden en geniet hij bekendheid als oratorium-zanger. Samen met Olga Szönyi trad hij al vele malen op in Bartóks „Hertog Blauwbaards Burcht“, o.m. tijdens de Festivals van Edinburgh, Salzburg en Wiesbaden, in Parijs, Londen en Warschau.

Béla Bartók: Hertog Blauwbaards Burcht

Béla Bartók heeft aan zijn drie muziekdramatische werken niet veel geluk beleefd. Het dansspel „De Houten Prins”, gecomponeerd in de jaren 1914-'16 op een scenario van Béla Balázs, beleefde in 1917 zijn opvoering in de Boedapester Opera o.l.v. de, Bartók zeer toegewijde, Italiaanse dirigent Egisto Tango; het verdween echter spoedig weer uit het speelplan en pas zeventien jaar later zou het zijn plaats op het repertoire van de Hongaarse Opera heroveren. Met de pantomime „De Wonderbaarlijke Mandarijn”, waarvan de schrijver Menyhért Lengyel het sterk sensueel en realistisch getinte scenario vervaardigde, ging het nog moeizamer. De „Mandarijn” is in de jaren 1918-'19 ontstaan en in de daaropvolgende jaren werd zijn première verschillende keren aangekondigd; evenals Verdi ongeveer een eeuw geleden met de Oostenrijkse censuur te kampen had, zo ondervond Bartók toen ettelijke moeilijkheden met de Hongaarse autoriteiten, die telkens allerlei bezwaren tegen het scenario opperden en de première steeds ter elfder ure verboden. De voornaamste hindernis was de persoon van de scenario-schrijver Lengyel zelf, die evenals Bartóks andere kunstbroeder Balázs van Joodse afkomst was en als politiek banneling in het buitenland vertoefde. Bartók, onverbiddelijk als hij was, deed wel enkele concessies aangaande het scenario (verplaatsing van milieu), maar weigerde pertinent de naam van zijn librettist van de aanplakbiljetten te laten verwijderen. Het resultaat was, dat de „Mandarijn” pas na zijn dood in Boedapest ten tonele werd gebracht, waarna spoedig talrijke buitenlandse premières volgden, o.a. in de Scala te Milaan. De eersteling van Bartóks drie toneelwerken, de opera in één bedrijf „Hertog Blauwbaards Burcht” (uit 1911), eveneens op tekst van Balázs, onderging een gelijksoortig lot als „De Houten Prins”: met groot succes enkele malen o.l.v. Tango opgevoerd in de Boedapester Opera (in 1918), werd ook dit werk na de politieke omwenteling terzijde geschoven; in 1936 plaatste dezelfde instelling deze opera weer op zijn speelplan, doch wederom slechts voor korte tijd. Pas sinds 1948, dus drie jaar na Bartóks dood, kan het Hongaarse operapubliek „Blauwbaard” regelmatig horen. Bartók is zijn folkloristische arbeid in 1906 begonnen. In de eerste jaren beperkte hij zich slechts tot het verzamelen van Hongaarse volksliederen. De naburige volkeren, t.w. Roemenen en Slowaken, kwamen pas

later, na het ontstaan van „Blauwbaard“ aan de beurt. Hierdoor komt het, dat men in „Blauwbaard“ - voor zover er hier van folklore sprake kan zijn - uitsluitend Hongaarse idiomaten aantreft (pentatoniek) en geen Slavische, terwijl in de andere muziekdramatische werken en in zijn verdere oeuvre over het algemeen het Slavische element een (ik zou haast zeggen) grotere plaats inneemt dan het Hongaarse. Daardoor vertoont „Blauwbaard“ dan ook, misschien meer dan alle andere werken van Bartók, enige verwantschap met de composities van zijn vriend en tijdgenoot Zoltán Kodály, die, zoals men weet zijn werken uitsluitend op de Hongaarse volksmuziek heeft gebaseerd.

Ofschoon Bartók reeds in 1911, dus op dertigjarige leeftijd over een grote melodische en harmonische rijkdom beschikte, overheerst in de zangpartijen van „Blauwbaard“ toch de diatonische schrijffrantaal, die aan de zingbaarheid dezer partijen zeer ten goede komt. De orkestbehandeling daarentegen, ongelooflijk rijk aan verrassende harmonische en ritmische vondsten, ondersteunt de betrekkelijk eenvoudige melodische lijnen der zangpartijen op bewonderenswaardige wijze. De instrumentatie getuigt eveneens van het volledige meesterschap van de componist. Hij heeft voor de contrastrijke muzikale inhoud een grote orkestbezetting nodig: vier fluiten (waarvan twee ook piccolo), drie hobo's (waarvan een ook Engelse hoorn), drie klarinetten (waarvan een ook basklarinet), drie fagotten, contrafagot, vier hoorns, vier trompetten, vier trombones, bastuba, pauken, slagwerk, twee harpen, celesta, orgel en strijkorkest.

Korte inhoud: Judith doet afstand van de wereld en volgt Blauwbaard naar zijn kasteel. Zij wil licht en warmte brengen in deze donkere, koude burcht. Maar zij wil alles weten: zij smeekt Blauwbaard de zeven deuren van de donkere hal te openen en dit wordt haar noodlot. Als zij haar zin krijgt, ziet zij achtereenvolgens een folterkamer, een arsenaal, een schatkamer, een bloementuin, Blauwbaards uitgestrekte landerijen, een meer van tranen en tenslotte het laatste vertrek, waarin de drie vroegere vrouwen van Blauwbaard zich bevinden. Judith voegt zich bij hen: de deuren gaan opnieuw dicht en alles verzinkt weer in het duister. Als men het libretto van Balázs, los van de muziek bekijkt, vraagt men zich af hoe het mogelijk is, dat de oergezonde Bartók zich tot zulk een morbide symboliek met gezwollen stijl aangetrokken voelde. Misschien had hij in die tijd geen grote keus en waarschijnlijk

hebben de grote muzikale mogelijkheden, die het opengaan der zeven deuren biedt, hem in het bijzonder tot het schrijven van deze opera aangespoord. En alleen aan Bartóks muziek heeft de tekstdichter - zoals bij vele opera's het geval is - zijn onverdiende roem bij het nageslacht te danken.

Tenslotte laten wij hier nog Bartóks vriend Kodály aan het woord, die na de première van „Blauwbaard“ in het tijdschrift „Nyugat“ (Het Westen) met de volgende enthousiaste woorden zijn bewondering uit:

„Blauwbaard“ is voor ons wat „Pelléas“ in Frankrijk betekent. Als men heeft kunnen zeggen, dat er ondanks het glorieus verleden van de Franse opera vóór Debussy, geen muzikale declamatie conform aan de taal bestond, hoeveel te meer geldt dat dan niet voor onze muziekdramatische kunst. Sinds de eerste in het Hongaars geschreven opera (1833) is het aantal oorspronkelijke werken altijd zeer klein geweest en het repertoire was overbelast met vreemde werken, waarvan de afschuwelijke vertalingen een onophoudelijke belediging van onze taal betekenden. Bartók heeft thans nieuwe wegen op dit gebied gebaad. Maar tegelijkertijd scheidt hij een werk van suggestieve kracht, onweerstaanbaar van de eerste maat tot de laatste, het meest expressieve dat hij ooit heeft geschreven. De zeven deuren, die één voor één worden geopend geven gelegenheid tot even zovele muzikale beelden, niet uiterlijk beschrijvend, doch alle van de inderjijnde gevoelswereld getuigend. Slechts de meest verstokte cerebralen kunnen zich blijven afvragen of het nu wel of niet een opera is. Wat doet het er toe ! - noem het „symphonie à tableaux“ (symfonie met scenische verbeelding), of drama begeleid door een symfonie; wat vaststaat is dat men hier met een meesterwerk te doen heeft, een muzikale geiser van zestig minuten lengte en van een gecomprimeerde tragiek, die maar één wens oproept: het stuk nog eens te horen. . . .”

Géza Frid

A Kékszakállú Herceg Vára

Prologus Haj regő rejtem
Hová, hová rejtsem
Hol volt, hol nem: kint-e vagy bent?
Régi rege, haj, mit jelent,
Urak, asszonyságok?

Ím, szólal az ének.
Ti néztek, én nézlek.
Szemünk pillás, függőnye fent:
Hol a színpad: kint-e vagy bent,
Urak, asszonyságok?

Keserves és boldog
Nevezetes dolgok,
Az világ kint haddal tele,
De nem abba halunk bele,
Urak, asszonyságok.

Nézzük egymást, nézzük,
Regénket regéljük.
Ki tudhatja, honnan hozzuk?
Hallgatjuk és csodálkozunk,
Urak, asszonyságok.

Zene szól, a láng ég,
Kezdődjön a játék.
Szemem pillás függőnye fent.
Tapsoljatok majd ha lement,
Urak, asszonyságok.
Régi vár, régi már
Az mese, ki róla jár,
Tik is hallgassátok.

Kékszakállú Megérkeztünk. Ime lássad: ez a kékszakállú vára. Nem tündököl, mint atyádé. Judit, jössz még utánam?

Judit Megyek, megyek, Kékszakállú.

K. Nem hallod a vészharangot?
Anyád gyászba öltözködött,
Atyád éles kardot szíjaz,
Testvérbátyád lovat nyergel.
Judit, jössz-e még utánam?

J. Megyek, megyek, Kékszakállú.

De Burcht van Hertog Blauwbaard

Proloog O, mysterieuze sage,
waar is zij ontsprongen,
verweg of dichtbij, buiten of binnen?
Oude sage, ach, wat is haar zin,
beste mensen?

Hoort, het lied begint.
U kijkt naar mij, ik kijk naar u.
Het gordijn van onze wimpers gaat open;
het toneel, waar is het, in of buiten ons,
mijn beste mensen?

Vol bitterheid en blijdschap,
vol roem en heldendaden,
vol oorlog is de wereld,
maar daar sterven wij niet aan,
beste mensen.

Nu zien wij elkander aan,
elk van ons doet zijn verhaal,
in mist gehuld gaat hun oorsprong teloor.
Wij luisteren verwonderd,
mijn beste mensen.

het doek gaat op

Ik hoor muziek, men ontsteekt het vuur,
het spel vange aan.
Ogen en gordijn gaan open.
Weest gul met uw applaus als 't straks valt,
mijn beste mensen.
Ziet nu de oude vesting
en hoort haar verhaal.

Enorme, ronde gotische hal. Links voert een steile trap naar een kleine ijzeren deur. Rechts van de deur bevinden zich zeven grote deuren in de muur, vier recht tegenover de toeschouwers, twee helemaal aan de rechterzijde. Voor het overige noch venster noch versiering. De hal ziet eruit als een kaal, donker, kil rotshol. Wanneer het doek opgaat, is het toneel in volslagen duisternis gehuld. Plotseling gaat boven de kleine ijzeren deur open en in het verblindend witte vierkant verschijnen de zwarte silhouetten van Blauwbaard en Judith

Blauwbaard We zijn er. Zie je, dit is de
burcht van Blauwbaard.
Zij straalt niet,
zoals die van je vader.
Judith, wil je mij nog volgen?

Judith Ja, ik volg je, hertog Blauwbaard.

B.

daalt enkele treden af

Hoor je de alarmklok dan niet luiden?
Je moeder hult zich in rouwgewaden,
je vader omgordt zich met een scherp zwaard,
je broeder is zijn ros aan het tuigen.
Judith, wil je mij nog volgen?

J. Ja, ik volg je, hertog Blauwbaard.

K. Megállsz, Judit? - Mennél vissza?

J. Nem. A szoknyám akadt csak fel,
Felakadt szép selyem szoknyám.

K. Nyitva van még fent az ajtó.

J. Kékszakállú!

Elhagytam az apám, anyám,
Elhagytam szép testvérbátyám,
Elhagytam a vőlegényem,
Hogy váradba eljöhessek.
Kékszakállú! Ha kiüznél,
Küszöbödnél megállanék,
Küszöbödre lefeködnék.

K. Most csukódjon be az ajtó.

J. Ez a Kékszakállú vára!
Nincsen ablak? Nincsen erkély?

K. Nincsen.

J. Hiába is süt kint a nap?

K. Hiába.

J. Hideg marad? Sötét marad?

K. Hideg, sötét.

J. Ki ezt látná, jaj, nem szólna,
Suttogó hír elhalkulna.

K. Hírt hallottál?

J. Milyen sötét a te várad!

Blaauwbaard daalt de hele trap af en draait zich om naar Judith die halverwege de trap is blijven staan. De lichtstraal die door de deur naar binnen valt verlicht de trap en de beide gestalten

B. Wat is er Judith? Wil je toch terug?

J.

de handen tegen de borst gedrukt

O neen, alleen, mijn rok bleef haken,
mijn mooie zijden rok bleef haken.

B. De deur, daarboven, staat nog open.

J. Hertog Blaauwbaard!

*ze daalt enkele treden af
zij is beneden
ze vlijt zich tegen Blaauwbaard aan*

Ik liet vader, moeder achter,
ik liet mijn lieve broeder achter,
om je naar je burcht te volgen.
Hertog Blaauwbaard! Al jaag je me weg,
ik ga niet verder dan de drempel,
op je drempel ga ik liggen.

B.

hij drukt haar tegen zich aan

Wel, dan wordt de deur gesloten.

Boven gaat de kleine ijzeren deur dicht. De hal wordt iets lichter, doch zo, dat slechts de twee gestalten en de zeven grote zwarte deuren zichtbaar zijn

J.

*ze loopt langs de linkermuur tastend naar voren,
de hand van Blaauwbaard vasthoudend*

Dit is dus de burcht van Blaauwbaard!
Zijn er nergens vensters? Nergens uitzicht?

B. Nergens.

J. Valt hier nimmer zonlicht binnen?

B. Nimmer.

J. Blijft het koud? Altijd donker?

B. Altijd, altijd.

J.

ze komt meer naar voren

Wie dit zag zou niet meer praten,
elk gerucht werd dan gesmoord.

B. Gerucht? Wat weet je?

J. Wat is je burcht toch aardedonker!

- J.** Vizes a fal! Kékszakállú!
Milyen víz hull a kezemre?
Sír a várad! Sír a várad!
- K.** Ugye, Judit, jobb volna most
Völegényed kastélyában:
Fehér falon fut a rózsza,
Cseréptetőn táncol a nap.
- J.** Ne bánts, ne bánts, Kékszakállú!
Nem kell rózsza, nem kell napfény!
Nem kell rózsza, nem kell napfény!
Nem kell . . . nem kell . . . nem kell . . .
Milyen sötét a te várad!
Milyen sötét a te várad!
Milyen sötét . . . Szegény, szegény Kékszakállú!

K. Miért jöttél hozzám, Judit?

J. Nedves falát felszárítom,
Ajakammal szárítom fel!
Hideg kövét melegítem,
A testemmel melegítem.
Ugye szabad, ugye szabad, Kékszakállú!
Nem lesz sötét a te várad,
Megnyitjuk a falat ketten.
Szél bejárjon, nap besüssön, nap besüssön,
Tündököljön a te várad!

K. Nem tündököl az én váram.

J. Gyere, vezess, Kékszakállú!
Mindenhova vezess engem.

Nagy, csukott ajtókat látok,
Hét fekete csukott ajtót!
Mért vannak az ajtók csukva?

K. Hogy ne lásson bele senki.

J. Nyisd ki, nyisd ki,
Nekem nyisd ki!
Minden ajtó legyen nyitva!
Szél bejárjon, nap besüssön!

K. Emlékezz rá, milyen hír jár.

J.

ze loopt tastend verder. Huivert

Klam voelt de muur aan! Hertog Blauwbaard!
Wat is 't voor water, op mijn handen?
Zij weent: je burcht! Je burcht weent!

B. Zie je, Judith. Nu zou je het beter hebben
in 't kasteel van je verloofde,
waar rozen langs witte muren klimmen,
waar zonlicht danst op leien daken.

J. Laat me, laat me, hertog Blauwbaard!
Ik wil geen rozen, ik hoef geen zonlicht!
Ik wil geen rozen, ik hoef geen zonlicht!
Het hoeft niet... hoeft niet... hoeft niet...
Hoe donker is toch jouw vesting!
Hoe donker is toch jouw vesting!
Hoe donker, arme, arme Blauwbaard!

*ze valt snikkend voor Blauwbaard op de knieën en
kust zijn handen*

B. Waarom ben je meegekomen?

J.

opspringend

Ik zal de klamme muren drogen,
ik zal ze met mijn lippen drogen,
ik zal de koude stenen warmen,
ik zal ze met mijn lichaam warmen,
mag ik, mag ik, hertog Blauwbaard?
Je burcht zal niet meer donker blijven,
wind zal waaien, zon zal schijnen,
zon zal schijnen, je burcht zal glanzen!

B. Nooit zal mijn burcht gaan glanzen.

J.

loopt rechtsaf naar het midden

Kom, leid mij hier rond, hertog Blauwbaard,
toon mij alles.

*ze loopt verder naar het midden.
Blauwbaard kijkt haar stil, roerloos na*

Ik zie grote dichte deuren,
zeven zwarte dichte deuren!
Waarom zijn de deuren dicht?

B. Niemand mag naar binnen kijken.

J. Open, open, maak alles open!
Open mij nu alle deuren!
Wind zal waaien, zon zal schijnen!

B. Denk aan wat de mensen zeggen.

J. A te várad derüljön fel,
A te várad derüljön fel,
Szegény, sötét, hideg várad!
Nyisd ki! Nyisd ki! Nyisd ki!

Jaj! Jaj! Mi volt ez?
Mi sóhajtott? Ki sóhajtott?
Kékszakállú? A te várad! A te várad!
A te várad!

K. Félsz-e?

J. Oh a várad felsóhajtott!

K. Félsz-e?

J. Oh a várad felsóhajtott!
Gyere, nyissuk,
Velem gyere.
Én akarom kinyitni, én!
Szépen, halkan fogom nyitni,
Halkan, puhán, halkan.
Kékszakállú, add a kulcsot,
Add a kulcsot, mert szeretlek!

K. Áldott a te kezed, Judit.

J. Köszönöm, köszönöm!

Én akarom kinyitni, én!

Hallod? Hallod?

Jaj?

K. Mit látsz?

J. Láncok, kések, szöges, karók, izzó nyársak.

K. Ez a kínzókamra, Judit.

- J.** Je donkere vesting moet gaan stralen,
je donkere vesting moet gaan stralen,
je arme, sombere, koude vesting!
Open! Open! Open!

ze bonst op de eerste deur. Op het gebons antwoordt een diepe, zwaar weergalmende zucht, gelijk de nachtwind die in lange, lage gangen huilt. Judith wijkt geschrokken terug naar Blauwbaard

Ach! Ach! Wat was dat?
Wat zuchtte daar? Wie zuchtte daar?
Hertog Blauwbaard! Was 't je vesting?
Was 't je vesting? Was 't je vesting?

- B.** Ben je soms bang?

J.

zachtjes huilend

Ach, jouw vesting was 't die zuchtte!

- B.** Ben je soms bang?

- J.** Ach, jouw vesting was 't die zuchtte!
Kom, laten we openmaken,
ik wil alles openmaken!
Stil en zachtjes maak ik open,
stil en zachtjes, heel voorzichtig.
Geef de sleutel, Blauwbaard, geef,
ik bemin je immers!

ze leunt tegen de schouder van Blauwbaard

- B.** Je hand zij gezegend, Judith.

de sleutelbos rammelt in het donker

- J.** Dank je! Dank je!

ze loopt terug naar de eerste deur

Laat mij alles openmaken!

bij het klikken van het slot weergalmt opnieuw de diepe, onderaardse zucht

Hoor je 't? Hoor je 't?

de deur zwaait open en toont in de muur een bloedrood vierkant als een wond. De bloedige, uit de diepte oploeiende gloed werpt van achter de deur een lange lichtstraal op de vloer van de hal

Ach!

- B.** Wat zie je?

- J.** Ketens, messen, spijkerroeden, verhitte spiezen.

- B.** Dit is de folterkamer, Judith.

J. Szörnyü a te kínzókamrád, Kékszakállú!
Szörnyü, szörnyü!

K. Félsz-e?

J. A te várad fala véres!
A te várad vérzik! Véres... vérzik...

K. Félsz-e?

J. Nem, nem félek!
Nézd, derül már. Ugye, derül?

Nézd ezt a fényt. Látod? Szép fénypatak.

K. Piros patak, véres patak.

J. Nézd csak, nézd csak, hogy dereng már
Nézd csak, nézd csak!
Minden ajtót ki kell nyitni!
Szél bejárjon, nap besüssön,
Minden ajtót ki kell nyitni!

K. Nem tudod, mi van mögöttük.

J. Add ide a többi kulcsot!
Add ide a többi kulcsot!
Minden ajtót ki kell nyitni! Minden ajtót!

K. Judit, Judit, mért akarod?

J. Mert szeretlek.

K. Váram sötét töve reszket,
Nyithatsz, csukhatsz minden ajtót.

Vigyázz, vigyázz a váramra,
Vigyázz, vigyázz miránk, Judit!

J. Szépen, halkán fogom nyitni,
Szépen, halkán.

J. Gruwelijk is je folterkamer,
hertog Blauwbaard! Gruwelijk, gruwelijk!

B. Ben je soms bang?

J.

huivert

Bloed sijpelt hier van de muren!
De muren van je vesting bloeden!
Bloedig zijn ze. . . . ach, ze bloeden. . . .

B. Ben je soms bang?

J.

*keert zich opnieuw naar Blauwbaard. Het rode licht vat haar
gestalte in een smeulende omlijsting. Met bleke, kalme
vastberadenheid*

Neen, ik ben niet bang, neen!
Zie, het wordt al lichter, zie je, lichter?

*voorzichtig loopt zij langs de rand van de lichtstrook
naar Blauwbaard terug*

Zie je, Kijk maar, wat een lichtstroom.

ze knielt neer en doopt haar beide holle handen in het licht

B. Rode lichtstroom, rode bloedstroom.

J.

staat op

Zie toch, zie toch, wat een klaarte!
Zie toch, zie toch!
Alle deuren moeten open!
Wind zal waaien, zon zal schijnen,
alle deuren moeten open!

B. Maar weet je wel wat ze verbergen?

J. Geef me ook de andere sleutels!
Geef me ook de andere sleutels!
Alle deuren moeten open. Alle deuren!

B. Judith, Judith, waarom wil je 't?

J. Ik houd van je.

B. Heel mijn burcht begint te beven
tot in zijn duistere fundamenten,
open, sluit maar alle deuren.

*hij reikt Judith de tweede sleutel. Hun handen ontmoeten elkaar
in de rode lichtstraal*

Judith, hoed je voor mijn vesting,
pas op, breek ons geluk niet, Judith!

J. Stil en zachtjes maak ik open,
stil en zachtjes.

- K.** Mit látsz?
- J.** Száz kegyetlen, szörnyű fegyver,
Sok rettentő hadiszerszám.
- K.** Ez a fegyveresház, Judit.
- J.** Milyen nagyon erős vagy te,
Milyen nagy kegyetlen vagy te!
- K.** Félsz-e?
- J.** Vér szárad a fegyvereken,
Véres a sok hadiszerszám!
- K.** Félsz-e?
-
- J.** Add ide a többi kulcsot!
- K.** Judit, Judit!
-
- J.** Itt a másik patak,
Szép fénypatak. Látod? Látod?
Add ide a többi kulcsot!
- K.** Vigyázz, vigyázz miránk, Judit!
- J.** Add ide a többi kulcsot!
- K.** Nem tudod, mit rejt az ajtó.
- J.** Ide jöttem, mert szeretlek.
Itt vagyok, a tied vagyok.
Most már vezess mindenhová,
Most már nyiss ki minden ajtót!
- K.** Váram sötét töve reszket,
Bús sziklából gyönyör borzong.
Judit, Judit! Hűs és édes,
Nyitott sebből, vér ha ömlik.
- J.** Ide jöttem, mert szeretlek,
Most már nyiss ki minden ajtót!
- K.** Adok neked három kulcsot.
Látni fogsz, de sose kérdezz.
Akármit látsz, sose kérdezz!
- J.** Add ide a három kulcsot!

het slot klikt en de tweede deur zwaait open. De opening straalt geelachtig-donkerrood licht uit, even somber en angstaanjagend als het eerste. De tweede lichtstraal valt naast de eerste op de bodem

- B.** Wat zie je?
- J.** Honderd wrede gruwelwapens,
veel schrikbarend oorlogstuig.
- B.** Dit is de wapenkamer, Judith.
- J.** Wat een machtig heerser ben je,
een grote, wrede heerser ben je!
- B.** Ben je soms bang?
- J.** Bloed kleeft hier aan alle wapens,
van bloed druipt het oorlogstuig!
- B.** Ben je soms bang?
- J.**

ze keert zich naar Blauwbaard

Geef mij ook de andere sleutels!

- B.** Judith, Judith!
- J.**

komt langzaam terug langs de tweede lichtstrook

Zie, nog een lichtstroom,
mooie lichtstroom. Zie je? Zie je?
Geef mij ook de andere sleutels!

- B.** Pas op, breek ons geluk niet, Judith!
- J.** Geef mij ook de andere sleutels!
- B.** Je weet niet wat achter de deuren schuilt.
- J.** Ik volgde je omdat ik je minde.
Hier ben ik, de jouwe ben ik.
Leid me nu rond, sla niets over,
open mij nu alle deuren!
- B.** Heel mijn vesting voel ik beven
tot in zijn duistere fundamenten,
van wellust rillen droeve rotsen.
Judith! Judith! Koel en zacht is 't,
als de open wonden bloeden.
- J.** Ik volgde je omdat ik je minde,
open mij nu alle deuren!
- B.** Drie sleutels zal ik je geven,
je mag zien maar nooit vragen.
Alles zien, maar nooit vragen!
- J.** Geef mij dan die sleutels, geef me!

- K. Mért álltál meg? Mért nem nyitod?
J. Kezem a zárt nem találja.
K. Judit, ne félj, most már mindegy.

J. Oh, be sok kincs! Oh, be sok kincs!

Aranypénz és drága gyémánt,
Bélagyönggyel fényes ékszer,
Koronák és dús palástok!

- K. Ez a váram kincsháza.
J. Mily gazdag vagy, Kékszakállú!
K. Tied most már mind ez a kincs,
Tied arany, gyöngy és gyémánt.

J. Vértólván van az ékszereken!

Legszebbik koronád véres!

K. Nyisd ki a negyedik ajtót.
Legyen napfény, nyissad, nyissad . . .

J. Oh! Virágok! Oh! Illatos kert!
Kemény sziklák alatt rejtve.

K. Ez a váram rejtett kertje.

J. Oh! Virágok!
Embernyi nagy liljomok,
Hűs, fehér, patyolat rózsák,
Piros székfűk szórják a fényt.
Sohse láttam ilyen kertet

Hij geeft ze. Judith neemt ze ongeduldig en snel naar de derde deur, maar blijft daar aarzelend voor staan

- B. Waarop wacht je? Doe nu open!
- J. Mijn hand kan het slot niet vinden.
- B. Judith, vrees niet, nu is alles om 't even.
- J.

draait de sleutel om. Met een warme, diepe metaalklank gaat de deur open. Een stroom van gouden licht welt uit de opening op en valt naast de andere op de vloer

O, wat een schatten! O, wat een schatten!

ze knielt neer en graait erin. Enkele juwelen, een kroon en een staatsiemantel legt ze op de drempel

Gouden munten, diamanten,
sieraden rijk aan parels,
kronen, zachte praalgewaden!

- B. De schatkamer van mijn vesting.
- J. Rijk ben je, rijk, hertog Blauwbaard!
- B. Van jou zijn nu alle schatten,
goud, parels, diamanten.
- J.

richt zich plotseling op

Bloed kleeft aan alle juwelen!

ze keert zich verbaasd naar Blauwbaard

Je mooiste kroon is ook bloedig!

Judith wordt steeds rustelozer en ongeduldiger

- B. Open de vierde deur toch,
de zon moet schijnen, open, open. . . .

Judith draait zich plotseling naar de vierde deur om en doet die snel open. Uit de deur zwiepen bloesemtakken en een blauw-groen vierkant wordt in de muur zichtbaar.

De binnenstromende lichtstraal valt naast de andere op de vloer

- J. O! Bloemenpracht! O! Tuin vol geuren!
Verborgen onder harde rotsen.
- B. De geheime tuin van mijn vesting.
- J. O! Wat een bloemen!
Lelies manshoog opgeschoten,
koele, witte sneeuw-rozen,
rode anjers gloeien, stralen.
Nooit zag ik zulk een tuin.

K. Minden virág neked bókol,
Minden virág neked bókol.
Te fakasztod, te hervasztod,
Szebben újra te sarjasztod.

J. Fehér rózsád töve véres,
Virágaid földje véres!

K. Szemed nyitja kelyheiket,
S neked csengetyűznek reggel.

J. Ki öntözte kertet földjét?

K. Judit, szeress, sohse kérdezz. . . .
Nézd, hogy derül már a váram.
Nyisd ki az ötödik ajtót!

J. Oh!

K. Lásd, ez az én birodalmam,
Messze néző szép könyöklöm.
Ugye, hogy szép, nagy, nagy ország?

J. Szép és nagy a te országod.

K. Selyem rétek, bársony erdők,
Hosszú, ezüst folyók folynak,
És kék hegyek, nagyon messze.

J. Szép és nagy a te országod.

K. Most már Judit mind a tied,
Itt lakik a hajnal, alkony,
Itt lakik nap, hold és csillag,
S leszen neked játszótársad.

J. Véres árnyat vet a felhő!
Milyen felhők szállnak ottan?

K. Nézd, tündököl az én váram,
Áldott kezed ezt művelte,
Áldott a te kezed, áldott.

Gyere, gyere, tedd szívemre.

J. De két ajtó csukva van még.

- B.** Jou groeten alle bloemen,
jou groeten alle bloemen.
Als ze bloeien, als ze welken:
jij opent, sluit hun tere kelken.

J.

bukt zich plotseling, geschrokken

Bloed kleeft aan je witte rozen,
bloed doordrenkt de bloemenaarde.

- B.** Jouw blik opent hun klokken-kelken,
jou klingelen ze 's morgens wakker.

J.

richt zich op en keert zich naar Blauwbaard

Wie heeft je tuin besprenkeld?

- B.** Min mij, Judith, stel geen vragen. . . .
Zie, mijn vesting wordt steeds lichter.
Maak de vijfde deur maar open!

*Judith loopt abrupt naar de vijfde deur en rukt die open.
De vijfde deur zwaait open. Een hoog balkon wordt zichtbaar
en een weids panorama. Stralend stroomt het licht naar binnen.
Judith houdt een hand voor haar verblinde ogen*

J. Ach!

- B.** Zie, dit zijn mijn landerijen,
mijn hoge erker met weids uitzicht.
Is mijn rijk niet groot en prachtig?

J.

staart star en verstrooid naar buiten

Schoon en groot zijn jouw landen.

- B.** Zijden akkers, fluwelen bossen,
lange stromen van kronkelend zilver
en bergen, vaag, in blauwe verte.

J. Schoon en groot zijn jouw landen.

- B.** Alles zal je toebehoren,
de morgen woont hier en de avond,
hier wonen zon, maan en sterren,
zij zijn nu je speelgenoten.

J. Bloedige schaduwen werpen de wolken!
Wat voor wolken drijven ginder?

- B.** Kijk, hoe schittert nu mijn vesting,
gezegend is 't werk van je handen,
gezegend zijn je handen, gezegend.

Hij opent de armen

Kom, leg op mijn hart je handen.

- J.** Twee deuren zijn nog gesloten.

- K.** Legyen csukva a két ajtó.
Teljen dallal az én váram.
Gyere, gyere, csókra várlak!
- J.** Nyissad ki még a két ajtót!
- K.** Judit, Judit, csókra várlak.
Gyere, várlak. Judit, várlak.
- J.** Nyissad ki még a két ajtót!
-
- K.** Azt akartad, felderüljön,
Nézd, tündököl már a váram.
- J.** Nem akarom hogy előttem csukott ajtóid
legyenek.
- K.** Vigyázz, vigyázz a váramra,
Vigyázz, nem lesz fényesebb már.
- J.** Életemet, halálomat,
Kékszakállú... .
- K.** Judit!
- J.**nyissad ki még a két ajtót... .
- K.** Judit!
- J.**Kékszakállú, Kékszakállú!
- K.** Mért akarod, mért akarod?
Judit! Judit!
- J.** Nyissad, nyissad!
- K.** Adok neked még egy kulcsot.

Judit, Judit, ne nyissad ki!

- J.** Csendes, fehér tavat látok,
Mozdulatlan, fehér tavat.
Milyen víz ez, Kékszakállú?
- K.** Könnyek, Judit, könnyek, könnyek.
-
- J.** Milyen néma, mozdulatlan.

- B.** Laat die twee gesloten blijven.
Laat liederen klinken in mijn vesting.
Kom en kus me, kom, ik beid je!
- J.** Open de twee laatste deuren!
- B.** Judith, Judith, kom en kus me.
Kom, ik beid je. Judith, ik beid je.
- J.** Open de twee laatste deuren!
- B.**

laat de armen zakken

Je wilde alles lichter hebben,
kijk, hoe mijn burcht reeds schittert.

- J.** Houd geen enkele deur meer dicht!
- B.** Hoed je, hoed je voor mijn vesting,
nimmer zal ze lichter worden.
- J.** Al kost het me ook het leven. . . .
- B.** Judith!
- J.**open, Blauwbaard, de laatste deuren. . . .
- B.** Judith!
- J.**open, Blauwbaard, open, Blauwbaard!
- B.** Waarom toch, Judith? Waarom wil je 't?
Judith! Judith!
- J.** Open! Open!
- B.** Nog één sleutel zal ik je geven.

*Judith strekt er zwiĳgend en verlangend de hand naar uit.
Blauwbaard reikt haar de sleutel. Judith loopt naar de zesde deur.
Als zij de sleutel de eerste keer omdraait, hoort men een
klaaglijk diep zuchten. Judith deinst terug*

- B.** Judith, Judith, doe niet open!

*Judith keert zich snel naar de deur en opent die. Het is alsof een
schaduw over de hal glijdt. Het wordt iets donkerder*

- J.** Ik zie een stille, blanke vijver,
onbeweeglijk, blanke vijver.
Wat voor water is dit, Blauwbaard?
- B.** Tranen, Judith, tranen, tranen.
- J.**

huiverend

Wat is 't stil, wat is het roerloos.

K. Könnyek, Judit, könnyek, könnyek.

J. Síma, fehér, tiszta fehér.

K. Könnyek, Judit, könnyek, könnyek.

Gyere, Judit, gyere, Judit, csókra várlak.

Gyere, várlak, Judit, várlak.

Az utolsót nem nyitom ki.
Nem nyitom ki.

J. Kékszakállú, szeress engem.

Nagyon szeretsz, Kékszakállú?

K. Te vagy váram fényessége,
Csókolj, csókolj, sohse kérdezz.

J. Mondd meg nekem, Kékszakállú,
Kit szerettél én előttem?

K. Te vagy váram fényessége,
Csókolj, csókolj, sohse kérdezz.

J. Mondd meg nekem, hogy szeretted?
Szebb volt mint én? Más volt mint én?
Mondd el nekem, Kékszakállú.

K. Judit, szeress, sohse kérdezz.

J. Nyisd ki a hetedik ajtót!

B. Tranen, Judith, tranen, tranen.

J.

bukt zich en tuurt aandachtig naar de vijver

Glad en blank en zonder rimpels.

B. Tranen, Judith, tranen, tranen.

Judith keert zich om en kijkt Blauwbaard zwijgend in de ogen

B.

opent langzaam de armen

Kom, mijn Judith, kom mijn Judith,
ik wacht op je kussen.

Judith verroert zich niet

Kom, ik verwacht je,
Judith, ik wacht op je.

Judith verroert zich niet

De laatste deur doe ik niet open.
Doe ik niet open.

*met gebogen hoofd komt Judith langzaam naar Blauwbaard toe.
Ze vlijt zich smekend, haast droevig tegen hem aan*

J. Hertog Blauwbaard . . . , heb mij lief nu.

*Blauwbaard sluit haar in zijn armen. Een lange kus.
Judith laat haar hoofd op Blauwbaards schouder rusten*

J. Bemin je me vurig, hertog Blauwbaard?

B. Jij bent het licht van mijn vesting,
kus me, kus me, stel geen vragen.

hij kust haar lang

J.

met haar hoofd op Blauwbaards schouder

Zeg mij eerlijk, hertog Blauwbaard,
wie je liefhad voordat ik kwam.

B. Jij bent het licht van mijn vesting,
kus me, kus me, stel geen vragen.

J. Zeg mij, hoe jij haar beminde.
Hoe was ze, anders, schoner dan ik?
Zeg 't me eerlijk, hertog Blauwbaard.

B. Judith, min me, stel geen vragen.

J.

maakt zich los uit zijn omarming

Open de zevende deur dan!

Blauwbaard antwoordt niet

J. Ik weet 't, ik weet 't, hertog Blauwbaard,
wat de zevende deur moet bergen.
Bloed kleeft aan al je wapens,
bloed besmeurt je fraaiste kronen,
bloed doordrenkt de bloemenbodem,
bloedige schaduw volgt de wolken!
Ik weet 't, weet 't, hertog Blauwbaard,
wier tranen de blanke vijver vulden.
Daar zijn al je vroegere vrouwen,
doodgemarteld, in bloed verdronken.
Helaas, de mensen spraken waarheid!

B. Judith!

J. Waar, waar is het!
Nu wil ik ook alles weten.
Open de zevende deur maar!

B. Neem dan . . . neem dan . . .
Hier is de zevende sleutel.

Judith kijkt er verdwaasd naar, maar grijpt hem niet

Open, Judith, open, kijk dan,
daar zijn al mijn vroegere vrouwen.

Judith blijft nog even bewegingloos. Dan neemt zij langzaam, met onzekere hand de sleutel; ze loopt met trage, wankelende passen op de zevende deur toe en opent die. Als het slot klikt, gaan de zesde en de vijfde deur met een zachte zucht dicht. Het wordt veel donkerder. Alleen de vier deuren tegenover de toeschouwers verlichten de hal met hun kleurige lichtstralen. Op dit ogenblik gaat de zevende deur open en werpt zilveren maanlicht naar binnen, de gezichten van Judith en Blauwbaard verlichtend

B. Zie, hier heb je mijn vroegere vrouwen,
zie allen die ik ooit beminde.

J.

wijkt ontzet achteruit

Ze leven, leven, hier opgesloten!

uit de zevende deur treden nu de drie vroegere vrouwen, met kroon en schatten beladen, in stralende heerlijkheid. Bleek met fiere tred schrijden ze achter elkaar naar voren en blijven voor Blauwbaard staan die op één knie zinkt

B.

met uitgestoken armen als in een droom

Schoon, schoon zijn ze, honderdmaal schoon,
ze waren er steeds, ze leefden altijd.
Zij vergaarden al mijn schatten,
zij besproeiden al mijn bloemen,
zij vermeerden mijn rijke landen,
hun behoort alles, alles, alles.

J. Milyen szépek, milyen dúsak.
Én, jaj, koldus, kopott vagyok.

K. Hajnalban az elsőt leltem,
Piros, szagos, szép hajnalban,
Ővé most már minden hajnal,
Ővé piros, hűs palástja,
Ővé ezüst koronája.
Ővé most már minden hajnal.

J. Jaj, szebb nálam, dúsabb nálam!

K. Másodikat délben leltem,
Néma, égő, arany délben.
Minden dél az övé most már,
Ővé nehéz tűzpalástja,
Ővé arany koronája,
Minden dél az övé most már.

J. Jaj, szebb nálam, dúsabb nálam!

K. Harmadikat este leltem,
Békés, bágyadt, barna este.
Ővé most már minden este,
Ővé barna búpálástja,
Ővé most már minden este.

J. Jaj, szebb nálam, dúsabb nálam!

K. Negyediket éjjel leltem.

J. Kékszakállú, megállj, megállj!

K. Csillagos, fekete éjjel.

J. Hallgass, hallgass. Itt vagyok még!

K. Fehér arcod süttött fénnel,
Barna hajad felhőt hajtott,
Tied lesz már minden éjjel.

Tied csillagos palástja.

J. Kékszakállú, nem kell, nem kell!

J.

staat als vierde naast de vroegere vrouwen, gebroken, angstig

Hoe schoon, hoe rijk zijn deze vrouwen.
Ik sta hier berooid en nietig.

B.

richt zich op. Met fluisterende stem

In de dageraad vond ik de eerste,
rode, geurige, schone dageraad,
haar behoort nu elke dageraad,
haar zijn rode, koele mantel,
haar zijn kroon van ochtendzilver,
haar behoort nu elke dageraad.

de eerste vrouw gaat langzaam terug

J. Ach, schoner dan ik, rijker dan ik!

B. In de middag vond ik de tweede,
stille, warme, gouden middag,
haar behoort nu elke middag,
haar zijn zware vlammenmantel,
haar zijn kroon van zonnegoud,
haar behoort nu elke middag.

de tweede vrouw gaat terug

J. Ach, schoner dan ik, rijker dan ik!

B. In de avond vond ik de derde,
kalme, moede, bruine avond,
haar behoort nu elke avond,
haar zijn bruine, droeve mantel,
haar behoort nu elke avond.

de derde vrouw gaat terug

J. Ach, schoner dan ik, rijker dan ik!

Blauwbaard blijft voor Judith staan. Ze kijken elkaar lang in de ogen. De vierde deur gaat langzaam dicht

B. In de nacht vond ik de vierde.

J. Wacht nog, wacht nog, hertog Blauwbaard!

B. Onder zwarte sterrenhemel.

J. Zwijgt toch, zwijgt toch, ik ben er nog!

B. Blank straalde je gelaat mij tegen,
je bruine haar vloog tot de wolken,
elke nacht zal jou behoren. . . .

op de drempel van de derde deur haalt hij de kroon, de mantel en de juwelen die Judith er had neergelegd. De derde deur gaat dicht. Hij hangt de mantel over de schouders van Judith

. . . . jou zijn mantel vol met sterren. . . .

J. Hertog Blauwbaard, ik wil niet, wil niet!

K. Tied gyémánt koronája.

J. Jaj, jaj, Kékszakállú, vedd le!

K. Tied a legdrágább kincsem.

J. Jaj, jaj, Kékszakállú, vedd le!

K. Szép vagy, szép vagy, százszorszép vagy,
Te voltál a legszebb asszony,
A legszebb asszony.

És mindég is éjjel lesz már....
Éjjel.... éjjel....

B.

zet Judith de kroon op het hoofd

.... jou zijn kroon van diamanten

J. Nee, nee, Blauwbaard, haal 'm weg!

B.

hangt de juwelen om haar hals

.... ik geef je mijn kostbaarste schatten.

J. Nee, nee, Blauwbaard, haal 'm weg!

B. Schoon, schoon ben je, honderdmaal schoon,
jij was toch de allermooiste,
de allermooiste.

zij kijken elkaar lang in de ogen. Dan buigt Judith langzaam onder het gewicht van de mantel en ze schrijdt, haar met diamanten be kroonde hoofd neigend, langs de zilveren lichtstrook de zevende deur binnen, de andere vrouwen achterna. Ook deze deur gaat dicht

B. Nu blijft eeuwig nacht en duister,
nacht.... nacht....

volledige duisternis waarin Blauwbaard verdwijnt

Het Rotterdams Philharmonisch Orkest

Eerste viool

Gábor Radnai } - 1e concertm.
Gerard Hetteema } - plv. 1e
Erzsébet Hajdu-
Horvay } concertm.
Momoo Kishibe } - 2e concertm.
Vratislav Dufek }
Kazukuni Murakami }
Kazuo Okumura }
Dini Kelder-Brassers }
Fré Lantinga }
Lies Göbel }
Jörn Schroeder }
Janice Walker }
Hiroko Yamada }
Rob Hagedoorn }
Michaël Rizov }
Kaoru Murakami-Kakudo }
Andrew Zaplatynsky }
Johannes Muyen }

Tweede viool

Roelof van Driesten - aanvoerder
Noriaki Kuroyanagi } - plv. aanv.
Václav Novák }
Leo de Vries }
Hannie Voers }
Aya Jongert }
Krijn de Leng }
Jo de Vos Burchart }
Hans Oudshoorn }
Anna Fritschová }
Jiri Prenosil }
Karel Prorok }
György Cziffra }
Todor Matov }
Dobroslav Hlawiczka }
Haruko Kishibe-Daigo }

Altviool

Thomas Lorand } - solo altist
Gerrit Oldeman } - plv. solo altist
Vladimir Krejza }
Josef Schejbal }
Ans van Eldik Thieme }
Max Roosenstein }
Jeanne van Enys }
Lou Oostdam }
Aad van der Weele }
Anne Cox }
Klaas Diepersloot }
Milan Vladyka }
Wilbert Scheifes }

Cello

Michel Roche } - solo cellist
Harro Ruijsenaars } - plv. solo cellist
Johan van Loo }
Jan Hollinger }
Jo Lessing }
Wil Kleyweg }
Dora Dimitriev-Mintcheva }
Barbara Holthaus-Verhey }
Frans Emmery }
Marie-Louise Veil }
Ludmilla Choultz }

Contrabas

Gerrit van Dijk - solo bassist
Henny van de Water - plv. solo bassist
Paul Bronkhorst
Hardmoed Grefe
Ton Doomernik
Raimund Walter
Osamu Yamamoto
Bert Drewes

Fluit

Raymond Delnoye } - 1e fluitist
Ruud Maas }
Jo Hagen }

Fluit/piccolo

Wim Steinmann

Hobo

Heinz Friesen } - 1e hoboïst
Basil Reeve }
Henk Heunen }

Hobo/Engelse hoorn

Kees van den Berg

Klarinet

Herman Wester } - 1e klarinettist
George Pieterse }
Henk de Graaf }

Klarinet/basklarinet

Henk Leather

Fagot

Adam Schlebaum } - 1e fagottist
Wim Stok }
Peter Meijers }

Fagot/contrafagot

Ferdinand Duran

Hoorn

Pieter Gouderjaan } - 1e hoornist
Eddy van Leeuwen }
Jan Peeters }
Klaas van Vliet }
Ferry Koch }
Willem Stedelaar }

Trompet

John Floore } - 1e trompetist
Peter Masseurs }
Thom van der Kruk }
Frans Vreugdenhil }
Robert Becht }

Trombone

Gerard Velthuysen } - 1e trombonist
Bas Dekker }
Frans van Luin }
Peter Veenhuizen }

Tuba

Gerard Middendorp

Pauken

Loet Talboom

Slagwerk

Jan Schulenberg
Freek Hendrikse
Gerard Vermeulen
Huub Righarts

Harp

Nicole Mastero
Inez Kraker

Piano/celesta

Marinus Flipse